
98

Besluit van 2 maart 2004, houdende regelen ter uitvoering van de EG-verordening betreffende de in- en uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen (Besluit uitvoering verordening in- en uitvoer gevaarlijke chemische stoffen WMS)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 8 januari 2004, nr. MJZ2003132445, Centrale Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving;

Gelet op Verordening (EG) nr. 304/2003 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 28 januari 2003 betreffende de in- en uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen (PbEG L 63) en artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen;

De Raad van State gehoord (advies van 12 februari 2004, nr. W08.04.0025/V);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 25 februari 2004, nr. MJZ2004020.096, Centrale Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder verordening: verordening (EG) nr. 304/2003 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 28 januari 2003 betreffende de in- en uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen (PbEG L 63).

Artikel 2

Als instantie als bedoeld in artikel 4 van de verordening wordt Onze Minister aangewezen.

Artikel 3

1. Het is verboden te handelen in strijd met de eisen gesteld bij de artikelen 7, eerste lid, eerste alinea, en derde lid, 9, eerste en tweede lid, 10, derde lid, laatste volzin, 13, vierde, zesde, zevende en achtste lid, 14, 15, tweede lid, en 16 van de verordening.

2. Het is verboden te handelen in strijd met een voorschrift dat is

verbonden aan een ontheffing als bedoeld in artikel 7, vierde lid, van de verordening.

Artikel 4

Het Besluit in- en uitvoer milieugevaarlijke stoffen¹ wordt ingetrokken.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 6

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit uitvoering verordening in- en uitvoer gevaarlijke chemische stoffen WMS.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 2 maart 2004

Beatrix

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. L. B. A. van Geel

Uitgegeven de *achttiende* maart 2004

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

¹ Stb. 1993, 570.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b van de Wet op de Raad van State, omdat het zonder meer instemmend luidt.

NOTA VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Op 7 maart 2003 is Verordening (EG) nr. 304/2003 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 28 januari 2003 betreffende de in- en uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen, PbEG L 63, (hierna: de verordening) in werking getreden. De verordening strekt tot vervanging van de huidige communautaire regelgeving betreffende de in- en uitvoer van bepaalde gevaarlijke chemische stoffen zoals vastgelegd in Verordening (EEG) nr. 2455/92¹, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2247/98². Die vervanging was noodzakelijk doordat op 11 september 1998 te Rotterdam tijdens een diplomatieke conferentie onder auspiciën van de Verenigde Naties (VN) het Verdrag inzake voorafgaande geïnformeerde toestemming ten aanzien van bepaalde gevaarlijke chemicaliën en pesticiden in de internationale handel (hierna: het verdrag) tot stand is gekomen. Het verdrag is door 73 landen, waaronder zowel alle lidstaten van de Europese Unie als de Europese Gemeenschap zelf, ondertekend.

De implementatie van deze verordening heeft – in aanvulling op het Besluit in- en uitvoer milieugevaarlijke stoffen, dat diende ter implementatie van de thans vervallen Verordening (EEG) nr. 2455/92 van de Raad – tijdelijk plaatsgevonden door middel van een spoedregeling op grond van artikel 31, eerste lid, van de Wet milieugevaarlijke stoffen. Deze regeling vervalt ingevolge het tweede lid van dat artikel met de inwerkingtreding van het onderhavige besluit.

Dit besluit regelt slechts de verplichte aanwijzing van de bevoegde instantie en de sanctionering, zodat de uitvoering en handhaving van de verordening, die uiteraard rechtstreeks in Nederland van toepassing is, zijn gewaarborgd.

Waar in deze nota van toelichting wordt gesproken van stoffen, worden preparaten daaronder mede begrepen.

2. Het Verdrag van Rotterdam

2.1. Achtergronden

Het verdrag is het gevolg van het toegenomen besef dat de uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen, in het bijzonder naar ontwikkelingslanden, bepaalde verantwoordelijkheden met zich brengt. Er zijn sterke aanwijzingen dat de toepassing van deze stoffen vooral daar tot zeer ernstige problemen kan leiden. Deze toepassing vindt dikwijls plaats zonder kennis omtrent de aard van de stoffen en de te treffen veiligheidsvoorzieningen.

Het verdrag is voornamelijk gebaseerd op de juridisch niet-bindende bepalingen van de richtsnoeren van Londen voor de uitwisseling van informatie over chemische stoffen in de internationale handel van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (United Nations Environment Programme – UNEP), zoals gewijzigd in 1989, en op de Internationale Gedragscode voor de distributie en het gebruik van bestrijdingsmiddelen van de Food and Agriculture Organisation (FAO), zoals gewijzigd in 2002. Die bepalingen behelzen een «voorafgaande geïnformeerde toestemming (PIC)»-procedure op vrijwillige basis, die reeds door meer dan 160 landen op vrijwillige basis wordt toegepast. De Europese Gemeenschap heeft deelgenomen aan deze regelingen en heeft de vrijwillige procedure juridisch bindend gemaakt door middel van Verordening (EEG) nr. 2455/92 van de Raad. De UNEP en FAO regelingen zijn vrijwillige procedures, die als nuttig zijn ervaren. De internationale gemeenschap besloot echter in Rio de Janeiro in 1992 dat er een bindende mondiale regeling moest komen.

¹ PB L 251 van 29.8.1992, blz. 13.

² PB L 282 van 20.10.1998, blz. 12.

Het in 1998 tot stand gekomen verdrag is een belangrijke stap op weg naar verbetering van de internationale regelgeving op het gebied van gevaarlijke chemische stoffen. Doel is de partijen aan te zetten tot gezamenlijke verantwoordelijkheid en samenwerking bij de internationale handel in zulke stoffen teneinde de gezondheid van de mens en het milieu tegen mogelijke schade te beschermen en bij te dragen tot een vanuit milieuoogpunt verantwoord gebruik van deze stoffen.

Het verdrag treedt in werking wanneer het is geratificeerd door 50 partijen, hetgeen is gebeurd. Het verdrag treedt op 24 februari 2004 in werking.

2.2. Hoofdlijnen

De belangrijkste onderdelen van het verdrag zijn

1. De PIC-procedure.

Een belangrijk onderdeel vormt het zogenoemde vereiste van «prior informed consent» (PIC) oftewel «voorafgaande geïnformeerde toestemming». Dit houdt in dat de uitvoer van verboden of aan strenge beperkingen onderworpen stoffen (zoals lindaan en kwikverbindingen) pas mag plaatsvinden als het importerende land zijn toestemming heeft gegeven op basis van vooraf verstrekte informatie. Het doel van deze regeling is dat het importerende land de kans krijgt een afweging te maken van de risico's en het nut van een stof.

2. De exportkennisgeving.

Het land van uitvoer moet jaarlijks van de uitvoer van bepaalde gevaarlijke chemische stoffen een kennisgeving doen aan het land van invoer. Deze kennisgevingsplicht geldt voor stoffen die in het land van uitvoer verboden of in gebruik streng beperkt zijn.

3. De etikettering.

Dit betreft het toepassen van de etiketteringsvoorschriften die in het land van uitvoer gelden bij de uitvoer van dergelijke stoffen naar derde landen. Dit geldt zowel voor PIC-stoffen als voor alle overige stoffen die in het land van uitvoer als gevaarlijk worden beschouwd.

4. De opbouw van een technische infrastructuur.

Het betreft de verplichting om op verzoek van ontwikkelingslanden wetenschappelijke, technische, economische en wettelijke informatie te verschaffen over de stoffen waarop het verdrag betrekking heeft en de verplichting tot bevordering van de opbouw van deskundigheid voor het veilig en verantwoord omgaan met chemische stoffen in het kader van een duurzame ontwikkeling.

3. De verordening

3.1. Achtergronden

Bij besluit van de Raad van 19 december 2002 inzake de sluiting namens de Europese Gemeenschap van het Verdrag van Rotterdam inzake de procedure met betrekking tot voorafgaande toestemming (PIC) ten aanzien van bepaalde chemische stoffen en pesticiden in de internationale handel (2003/106/EG) zijn de Europese Commissie en alle lidstaten van de Europese Unie gehouden hun wet- en regelgeving over de in- en uitvoer van milieugevaarlijke stoffen aan te passen aan het verdrag. Met de vaststelling en inwerkingtreding van de verordening heeft de Europese Commissie aan die verplichting voldaan. Aangezien de voorschriften van de verordening ingevolge het EG-verdrag rechtstreeks werken in de lidstaten, hebben de lidstaten formeel ook aan die verplichting voldaan.

3.2. Hoofdpijnen

Algemeen

De verordening onderscheidt drie procedures: de kennisgeving van uitvoer, de PIC-kennisgeving en de PIC-procedure. De eerste betreft de stoffen, opgenomen in bijlage I, deel 1, de tweede die in bijlage I, deel 2, en de laatste die in bijlage I, deel 3, van de verordening. Deze lijsten van stoffen worden ten minste jaarlijks opnieuw beoordeeld door de Europese Commissie en worden beschikbaar gesteld op internet (<http://edexim.ei.jrc.it/>).

In de verordening zijn uitzonderingen opgenomen. Zo hoeft bijvoorbeeld geen kennisgeving van uitvoer te worden gedaan als de betrokken instantie van de invoerende partij of het invoerende land hiervan via de geëigende procedure afziet.

De kennisgeving van uitvoer geldt ook voor artikelen, die chemische stoffen bevatten en die worden genoemd in bijlage I, deel 2 of deel 3, van de verordening.

In geval van een noodsituatie kan door de nationale instantie in overleg met de Commissie gehele of gedeeltelijke ontheffing worden gegeven van de verplichting van kennisgeving van uitvoer. Een verzoek hiertoe, waaruit de noodsituatie blijkt, kan ingevolge artikel 33 van de Wet milieugevaarlijke stoffen bij de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer worden ingediend.

De verordening bevat een verbod van de uitvoer van de in bijlage V opgenomen chemische stoffen en artikelen. Dit zijn de stoffen, preparaten en artikelen waarvan het gebruik in de Europese Gemeenschap is verboden in verband met de bescherming van de volksgezondheid of het milieu.

Reikwijdte

De verordening heeft betrekking zowel op specifiek in het verdrag aangewezen chemische stoffen als op chemische stoffen die binnen de Europese Unie of een lidstaat verboden of aan strenge beperkingen onderhevig zijn. Onder deze laatste categorie valt in elk geval een groot deel van de stoffen, waarvoor een streng regime (verbod of strikte beperkingen ten aanzien van de toepassing ervan) is opgenomen in Richtlijn 76/769/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (PbEG L 262). Een groot deel van de aangewezen stoffen betreft bestrijdingsmiddelen.

Wijzigingen van de verordening treden voor de toepassing van dit besluit in werking op het moment dat die verordeningen in werking treden.

De bepalingen omtrent de indeling, de verpakking en het kenmerken zijn van toepassing op alle chemische stoffen.

Onder de verordening vallen niet:

– stoffen die vallen onder diverse verordeningen en richtlijnen, te weten:

- verdovende middelen en psychotrope stoffen;
- radioactief materiaal en radioactieve stoffen;
- afvalstoffen;
- chemische wapens;
- levensmiddelen en additieven;
- diervoeders;
- genetisch gemodificeerde organismen;

- farmaceutische specialiteiten of geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, tenzij deze vallen onder de in de verordening gegeven definitie van «overige bestrijdingsmiddelen»;
- chemische stoffen die worden ingevoerd voor onderzoek of analyse in zodanig geringe hoeveelheden (in elk geval niet meer dan 10 kg), dat het onwaarschijnlijk is dat de gezondheid van de mens en het milieu daardoor nadelig worden beïnvloed.

Verpakking en informatieverstrekking

De in communautair verband vastgestelde eisen aan verpakking en etikettering van stoffen en preparaten en het verstrekken van veiligheidsinformatiebladen zijn van toepassing bij voorgenomen uitvoer van alle gevaarlijke chemische stoffen naar partijen en andere landen, tenzij die bepalingen, met inachtneming van de desbetreffende internationale normen, in strijd zouden zijn met eventuele specifieke vereisten van die landen.

Bij de uitvoer van bestrijdingsmiddelen dient de exporteur erop toe te zien dat het etiket ook specifieke informatie bevat over de wijze van opslag en de stabiliteit bij opslag in de klimaatomstandigheden van de invoerende partij of het invoerende land.

Verplichtingen van exporteurs en importeurs

Exporteur in de zin van de verordening is elke natuurlijke of rechtspersoon, namens welke een aangifte ten uitvoer wordt gedaan. Dat wil zeggen: degene die op het tijdstip van de aangifte houder is van de uitvoerovereenkomst of – indien er geen uitvoerovereenkomst is gesloten of indien de houder van de overeenkomst niet in eigen naam handelt – degene die bevoegd is te beslissen over verzending van de chemische stof.

Importeur is elke natuurlijke of rechtspersoon die op het tijdstip van invoer naar het douanegebied van de Europese Gemeenschap de geconsigneerde voor de chemische stof is.

Ten aanzien van stoffen, opgenomen in bijlage I, deel 1, die voor het eerst sinds 7 maart 2003 (de dag van inwerkingtreding van de verordening) worden uitgevoerd: de exporteur stelt de nationale instantie ten minste dertig dagen voordat de uitvoer van de chemische stof zou moeten plaatsvinden, van die uitvoer in kennis. Daarna dient de eerste uitvoer per kalenderjaar van die stof uiterlijk 15 dagen voor de datum van uitvoer te worden kennisgegeven. De kennisgeving moet voldoen aan de voorschriften van bijlage III van de verordening. (Artikel 7, eerste lid, eerste alinea, van de verordening.) Dezelfde procedures dienen te worden gevolgd indien de communautaire regelgeving betreffende het in de handel brengen, het gebruik of het kenmerken van de betrokken stoffen is gewijzigd of wanneer de samenstelling van een preparaat zodanig is veranderd, dat het kenmerk van dat preparaat (in de zin van Richtlijn 67/548/EEG respectievelijk artikel 34 juncto 39, derde lid, van de Wet milieugevaarlijke stoffen) wijzigt. De kennisgeving moet in dit geval tevens een vermelding bevatten dat het gaat om een herziening van een eerdere kennisgeving. (Artikel 7, derde lid, van de verordening.) Op verzoek van invoerende partijen of landen, wordt bovendien beschikbare aanvullende informatie over de uitgevoerde chemische stoffen ter beschikking gesteld. (Artikel 7, zesde lid, van de verordening.)

Ten aanzien van alle in bijlage I opgenomen chemische stoffen: elke exporteur en importeur dient in het eerste kwartaal van elk jaar de nationale autoriteit in kennis te stellen van de hoeveelheid van de chemische stof (als zodanig of als preparaat) die in het voorgaande jaar naar of van elke invoerende of uitvoerende partij of elk invoerend of uitvoerend land buiten de Europese Gemeenschap is vervoerd. Daarbij

moet een lijst worden overgelegd met de namen en adressen van de importeurs waarheen, respectievelijk de exporteurs waarvandaan, vervoer in die tijdsperiode heeft plaatsgevonden. Daarbij geldt de verplichting, in dit geval op verzoek van de Commissie of een aangewezen nationale instantie, om alle aanvullende informatie over chemische stoffen, die nodig is ter uitvoering van de verordening, te verstrekken. (Artikel 9, eerste en tweede lid, van de verordening.)

Overige bepalingen

Een chemische stof mag niet op een later tijdstip dan zes maanden vóór de uiterste gebruiksdatum worden uitgevoerd, tenzij de intrinsieke eigenschappen van deze stof dit onuitvoerbaar maken. Vooral ten aanzien van bestrijdingsmiddelen dienen de risico's van het ontstaan van verouderde voorraden tot een minimum worden beperkt. Exporteurs dienen er dan ook voor te zorgen dat verpakkingen van bestrijdingsmiddelen ook wat betreft omvang zijn geoptimaliseerd.

Bestrijdingsmiddelen die worden uitgevoerd dienen te voldoen aan de desbetreffende zuiverheidsspecificatie van de communautaire wetgeving.

De verordening bevat tevens passende voorschriften betreffende technische bijstand voor capaciteitsopbouw overeenkomstig de verplichtingen die het verdrag oplegt aan partijen met verder gevorderde programma's voor de regelgeving en het beheer van chemische stoffen.

Afwijkingen van het verdrag

De verordening gaat op een aantal punten verder dan de bepalingen van het verdrag. De Europese Gemeenschap is van oordeel dat het noodzakelijk is bepaalde voorschriften van de bestaande verordening te behouden of aan te scherpen om ervoor te zorgen dat de niveaus van bescherming van het milieu en de volksgezondheid in invoerende landen, waarin de huidige voorschriften voorzien, niet worden afgezwakt. Artikel 15, vierde lid, van het verdrag verleent partijen het recht om strengere maatregelen te nemen dan op grond van de verdragsbepalingen zijn vereist, mits deze maatregelen verenigbaar zijn met het verdrag en in overeenstemming zijn met het internationaal recht.

De strengere benadering in de verordening geldt met name ten aanzien van het toepassingsgebied van de voorschriften, die vooral effect zullen hebben op de kennisgevingen van uitvoer die de Europese Gemeenschap op bilaterale basis naar derde landen stuurt. Zo dient een speciale categorie te blijven bestaan voor gevaarlijke chemische stoffen die voor consumentengebruik verboden of aan strenge beperkingen onderworpen zijn. Dit geldt ook voor preparaten die zulke stoffen bevatten. Bovendien dienen er kennisgevingen van uitvoer te zijn voor artikelen welke bepaalde chemische stoffen bevatten die bij gebruik of verwijdering zouden kunnen vrijkomen. De verordening voorziet bovendien tevens in de mogelijkheid om na de inwerkingtreding van het verdrag de bepalingen te blijven toepassen op landen die daarbij geen partij zijn.

Om verder te vermijden dat invoerende landen chemische stoffen ontvangen die in de zin van het verdrag verboden of aan strenge beperkingen onderworpen zijn wanneer zij niet hebben gereageerd op een kennisgeving van uitvoer of op een voorgenomen invoer uit hoofde van de internationale PIC-procedure, moet de exporteur de uitdrukkelijke instemming van het invoerland verkrijgen, alvorens die chemische stoffen te kunnen exporteren. Bovendien wordt de uitvoer verboden van bepaalde met name genoemde chemische stoffen en artikelen die reden tot bijzondere bezorgdheid geven, waarvan het gebruik in de Gemeenschap verboden is. Verder zijn voorschriften inzake kennisgeving van uitvoer voor verboden of aan strenge beperkingen onderworpen chemische stoffen en inzake de verpakking en etikettering van alle uitgevoerde gevaarlijke chemische stoffen – waar nodig aangepast om rekening te houden met de bepalingen van het verdrag en andere

noodzakelijke wijzigingen – van toepassing op de uitvoer naar alle invoerende landen, ongeacht of deze landen partij bij het verdrag zijn of niet. Evenzo moet het juist worden geacht dat de Gemeenschap de bepalingen van het verdrag inzake de uitwisseling van informatie en technische bijstand tot alle landen uitbreidt, in het bijzonder om hen in staat te stellen het verdrag uit te voeren.

Een dergelijke benadering bevestigt het engagement van de Gemeenschap om te zorgen voor goede controle op de handel in en het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen in de wereld, uitgaande van het beginsel dat zij moet helpen om de gezondheid van de mens en het milieu zowel binnen haar grenzen als daarbuiten te beschermen.

4. Handhaving

Voor de handhaving van dit besluit geldt de algemene krachtens artikel 64 van de Wet milieugevaarlijke stoffen en het Besluit aanwijzing toezichthoudende ambtenaren VROM-regelgeving vastgestelde regeling. In eerste instantie is de VROM-inspectie bevoegd. Een aantal in het kader van de Wet milieugevaarlijke stoffen aangewezen toezichthouders (Arbeidsinspectie, Keuringsdienst van Waren, Rijksverkeersinspectie) zal in de praktijk weinig met de uitvoering van dit besluit en de verordening van doen hebben; anders ligt dit uiteraard voor de ambtenaren van de rijksbelastingdienst, bevoegd inzake douane. Deze zijn, voorzover het toezicht kan worden uitgeoefend in samenhang met de werkzaamheden waartoe zij krachtens wettelijke bepalingen inzake de douane bevoegd zijn, mede belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens hoofdstuk 4, paragraaf 1, van de Wet milieugevaarlijke stoffen. Hiermee is derhalve voldaan aan de in artikel 17 van de verordening opgenomen verplichting de controleautoriteiten aan te wijzen.

Op overtreding van de bepalingen van de verordening is de Wet op de economische delicten van toepassing. In artikel 1a van die wet worden overtredingen van onder meer voorschriften krachtens artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen als economische delicten aangemerkt. Derhalve is eveneens voldaan aan de in artikel 18 van de verordening opgenomen verplichting om sancties vast te stellen voor inbreuken op de bepalingen van de verordening.

5. Lasten voor het bedrijfsleven

De lasten voor het bedrijfsleven nemen niet toe of af ten gevolge van dit besluit. De verordening geldt rechtstreeks sinds de inwerkingtreding ervan en de nationale uitvoeringsaspecten (waaronder sanctionering op overtreding) van de verordening waren reeds geregeld in het Besluit in- en uitvoer milieugevaarlijke stoffen en de Regeling uitvoering Verordening in- en uitvoer gevaarlijke chemische stoffen.

De verordening biedt overigens de lidstaten expliciet de mogelijkheid tot het instellen van retributies voor elke ingediende kennisgeving van uitvoer. Van deze mogelijkheid wordt vooralsnog ook in dit besluit geen gebruik gemaakt.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. L. B. A. van Geel